

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

TILSYNSRAPPORT

Fag- og timefordeling ved Vesterdalen skole

Kvinesdal kommune – Vesterdalen skole

TIL: Kvinesdal kommune

KONTAKTPERSON I KOMMUNEN:

Kommunalsjef Geir Bruli

FYLKESMANNENS TILSYNSGRUPPE:

Spesialrådgiver Karen Junker

Seniorrådgiver Hege Lauvland

Seniorrådgiver Maiken Messel, tilsynsleder

Sammendrag

Tema for tilsynet er å undersøke fag- og timefordelingen ved Vesterdalen skole. Fylkesmannen har undersøkt hvordan skolen har planlagt undervisningstimetallet skoleåret 2016-17.

Gjennomføring:

Fylkesmannen åpnet tilsyn 18.08.2017 med brev til Kvinesdal kommune. Vi har fått tilsendt dokumentasjon i brev fra kommunen 30.08.2017 og utfyllende informasjon i epost 23.11.2017. Fylkesmannen hadde et møte med rektor og skoleeierrepresentant 17.11.2017 og et nytt møte med rektor og skoleeier den 31.01.2018.

Regelverksbrudd

Fylkesmannen fant brudd på regelverket.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
1.1	Kort om kommunen og skolen	4
1.2	Om bakgrunnen for og gjennomføringen tilsynet.....	4
1.3	Om tilsynsrapporten.....	5
2	Fag- og timefordeling etter Kunnskapsløftet	5
2.1	Rettslige krav	5
2.2	Fylkesmannens observasjoner og vurderinger	6
3	Fylkesmannens konklusjon.....	10
4	Frist for retting av regelverksbrudd	10
	Vedlegg: Liste over dokumentasjon	12

1 Innledning

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, og kommuneloven kapittel 10 A.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Dersom Kvinesdal kommune ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting etter at kommunen har fått en frist for å rette.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsloven og offentlighetsloven.

1.1 Kort om kommunen og skolen

Kvinesdal er en kommune i Vest-Agder med vel 5800 innbyggere. Kommunen har 6 skoler: Austerdalen skole, Feda skole, Kvinesdal ungdomsskole, Liknes skole og Vesterdalen skole.

Vesterdalen skole er en fådelte 1-7 skole med 68 elever per 1.10.2017. Skolen ligger på Breimoen, på Storekvina i Kvinesdal kommune.

1.2 Om bakgrunnen for og gjennomføringen tilsynet

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder åpnet tilsyn med Kvinesdal kommune i brev av 18.08.2017.

Bakgrunnen for tilsynet var henvendelse fra en forelder ved Vesterdalen skole. I brev til Fylkesmannen den 01.03.2017 krevde den foresatte at Vesterdalen skole måtte avvikle onsdagsfri for at elevene skulle få like mange timer som elevene på de andre barneskolene i kommunen. Det ble hevdet at elevene mistet 36 undervisningstimer fordi de hadde fri 9 onsdager i løpet av skoleåret. Etter en del korrespondanse mellom den foresatte, kommunen og Fylkesmannen, fant Fylkesmannen det nødvendig å åpne tilsyn for å gjøre en grundig gjennomgang av skolens timetallsberegning.

Temaet for tilsynet er omfanget av grunnskoleopplæringa i tid jf. opplæringsloven § 2-2, 1. ledd. Vi har kontrollert følgende undertema:

- Om skolen oppfyller minstetimetallet i grunnskolen som elever har rett til, og som skoleeier har plikt til å gi
- Om fag- og timefordeling er i henhold til forskrift til opplæringsloven § 1-1 jf. forskrift om fag- og timefordeling i Læreplanverket for Kunnskapsløftet, jf. Rundskriv Udir-1-2016
- Om timetallet i fag er fastsatt for hovedtrinn (det vil si for barnetrinnet (1.-7. årstrinn) og for ungdomstrinnet (8.-10. årstrinn)). Dette gjelder for alle fag bortsett fra for fagene norsk/samisk, matematikk, naturfag og engelsk på barnetrinnet der timetallet er fordelt på 1.-4. årstrinn og på 5.-7. årstrinn.

1.3 Om tilsynsrapporten

Våre vurderinger i denne rapporten baserer seg på opplysninger som kommer frem i:

- dokumentasjonen kommunen har sendt inn (se oversikt i vedlegg)
- informasjonen på skolens hjemmeside
- intervju med rektor på Vesterdalen skole og representant fra skoleeier i Kvinesdal kommune

Rapporten er et varsel om enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 16.

2 Fag- og timefordeling etter Kunnskapsløftet

2.1 Rettslige krav

Den nasjonale fag- og timefordelingen har status som forskrift, jf. opplæringsloven § 1-3 første ledd.

Opplæringen skal strekke seg over minst 38 skoleuker innenfor en ramme på 45 sammenhengende uker i skoleåret. Kommunen gir forskrifter om skole- og feriedager i skoleåret, jf. opplæringsloven § 2-2. Kommunen står fritt til å fastsette et annet antall undervisningsdager enn 190, forutsatt at dagene fordeles innenfor en ramme på minst 38 og maksimalt 45 sammenhengende uker.

Det er i forskriften til opplæringsloven satt et samlet minstetimetall for hovedtrinn i grunnskolen som elever har rett til, og som skoleeier har plikt til å gi.

For grunnskolen er timetallet fastsatt for hovedtrinn; det vil si for barnetrinnet (1.-7. årstrinn) og for ungdomstrinnet (8.-10. årstrinn). Dette gjelder for alle fag bortsett fra for fagene norsk/samisk, matematikk, naturfag og engelsk på barnetrinnet der timetallet er fordelt på 1.-4. årstrinn og på 5.-7. årstrinn. I tillegg er det på 5.-7.trinn avsatt 76 timer til fysisk aktivitet.

Innen de timerammer som er gitt i tabellen under, fastsetter skoleeier fag- og timefordelingen på årstrinn. Det er ikke anledning til å flytte fag eller timer i strid med fordelingen som er vist i forskriften. Den enkelte skole har frihet til å tilrettelegge i undervisningsenheter innenfor det fastsatte timetallet.

Ordinær fag- og timefordeling

Fag- og timefordelingen i tabell 1 gjelder for alle som ikke skal ha spesiell fag- og timefordeling etter forskrift om den nasjonale fag- og timefordelingen, jf. opplæringsloven § 1- 3 første ledd.

Tabell 1 – Ordinær fag- og timefordeling for elever 1.-10. trinn

Fag/trinn	1.-4. trinn	5.-7. trinn	Sum	8.-10. trinn	Sum grunnskole
KRLE			427	153	580
Norsk	931	441	1372	398	1770
Matematikk	560	328	888	313	1201
Naturfag	187	179	366	249	615
Engelsk	138	228	366	222	588
Fremmedspråk / fordypning			0	222	222
Samfunnsfag			385	249	634
Kunst og håndverk			477	146	623
Musikk			285	83	368
Mat og helse			114	83	197
Kroppsøving			478	223	701
Valgfag ³			0	171	171
Utdanningsvalg			0	110	110
Fleksibel time			38	0	38
Fysisk aktivitet	0	76	76	0	76
Samlet minstetimetall			5272	2622	7894

Forskrift til oppl. § 1.1 åpner for at skoleeier kan omdisponere inntil 5 prosent av timene som er fastsatt i det enkelte faget for hele klasser/ grupper eller årstrinn. Dette forutsette at skoleeier gir forskrifter om fag- og timefordelingen for det enkelte skoleåret der omdisponeringen av timer kommer fram. Omdisponeringen av timer mellom fag kan likevel bare skje innenfor de enkelte hovedtrinn. Med hovedtrinn mener vi 1.-4. trinn, 4.-7. trinn og 8. -10. trinn.

2.2 Fylkesmannens observasjoner og vurderinger

Kvinesdal kommune og Vesterdalen skole har i brev datert 30.08.17 redegjort for hvordan fag og timer er fordelt på 1.-7. trinn ved skolen i skoleåret 2016-2017.

Minstetimetall i grunnskolen

Våre observasjoner:

Vi har fått oversendt skoleruta 2016-17 til Kvinesdal kommune. 5.-7. trinn følger skoleruta til kommunen, med oppstart 18.8.2016 og med siste skoledag 22.6.2017. Dette utgjør 190 skoledager.

1.-4. trinn har samme start- og sluttdato som resten av kommunen, men elevene i 1.-4. trinn har undervisningsfri ni onsdager i løpet av skoleåret 2016-17.

I en oversendt utregning, vises undervisningstimetall ved Vesterdalen skole per dag gjennom hele skoleåret 2016-2017.

Skolens utregning viser oversikt over antall dager for alle skoleukene i skoleåret 2016-17, og hvor mange timer de ulike trinnene har hver dag, hver måned, og samlet for hele skoleåret.

Oversikt over antall timer (45 min) for alle dager skoleåret 2016/17

Dager	1.-4. trinn	5.-7. trinn	Sum timer
	Dager x antall trinn x antall timer =	Dager x antall trinn x antall timer =	
Mandager	36 x 4 x 5 = 720	36 x 3 x 6 = 684	1368
Tirsdager	39 x 4 x 5,1 = 795,6	39 x 3 x 6,1 = 713,7	1509,3
Onsdager	29 x 4 x 4 = 464	38 x 3 x 4 = 456	920
Torsdager	39 x 4 x 6 = 936	39 x 3 x 6 = 702	1638
Fredager	38 x 4 x 6 = 912	38 x 3 x 6 = 684	1596
Sum timer 2016/17		7031,3	

Kilde: Vesterdalen skole

Dokumentet viser hvordan skolen underbygger argumentasjonen for de undervisningsfrie onsdagene: På de 9 onsdagene de ikke er på skolen mister de 36 timer á 45 minutter. Det blir i utgangspunktet en manko på 7 undervisningstimer á 45 minutter. Dette kompenseres skolen ved at 1.-4. trinn går én time mer i uka i 29 uker. Det utgjør 29 timer á 45 minutter. På de 29 onsdagene som de er på skolen har de fire undervisningstimer.

Skolen har ulikt timetall på ulike dager, mandager og tirsdager har de 5 timer, og på torsdager og fredager har de 6 timer.

Våre vurderinger:

De 36 timene á 45 minutter som går bort ved 9 undervisningsfrie onsdager, blir utjevnet ved at elevene går 6 timer i 77 dager.

Tabellen over som viser oversikt over antall timer (45 min) for alle dager i skoleåret 2016/17 bygger på en detaljert oversikt som viser hvordan undervisningsdagene fordeler seg ulikt på ukedager gjennom året.

Til sammen viser skolens to oppsett, en oversikt over antall undervisningsdager og - timer i skoleåret 2016-17. Det samlede timetallet er da 7031,3 á 45 min. Omregnet til hele timer utgjør dette 5273,5 årstimer. Skolens samlede oppsett oppfylder forskriftens krav til minstetimetall for hele skoleløpet 1.-7. trinn som er fastsatt i forskriften.

Fag- og timefordeling er som gitt i forskrift til opplæringsloven

Våre observasjoner:

Vesterdalen er en fådelt skole som gir opplæring på 1.-7. trinn. Skolen slår sammen klasser i noen fag. Klasser med få elever har få timer alene på trinnet. I de senere år har det vært stor variasjon i antall elever på det enkelte trinn, og som en følge av dette har det variert hvilke trinn som får opplæring sammen. Dette gir store utfordringer i å sikre at hvert trinn får rett antall timer i alle fag.

Skolen har oversendt en oversikt som de kaller «standardoversikt» som viser timefordelingen som elevene får i løpet opplæringstiden. Den kan deles opp i 1.-4. trinn og fra 5.-7. trinn. I tillegg har skolen oversendt fag- og timefordelingen for skoleåret 2016-2017. I intervju er det blitt redegjort for hvordan fag- og timefordelingen for det enkelte skoleår, til sammen oppfylder «standardoversikten» for den enkelte elev fra 1.-4. trinn og for 5.-7. trinn. Det er redegjort for at det føres oversikt som viser at den enkelte elev får timetallet som fremgår av «standardoversikten». Grunnen til avvik mellom «standardoversikten» og årlig timetall er at skolen er fådelt og at ulike klassetrinn får undervisning sammen. Hvilke klassetrinn som har undervisning sammen varierer fra år til år avhengig av elevtall.

Våre vurderinger:

Oversikten som er vist i skolens «standardoversikt» for fag- og timefordeling viser imidlertid avvik i forhold til forskriften i enkelte fag. Fagene matematikk, norsk og samfunnsfag viser til sammen -23 årstimer á 60 minutter fordelt på 1.-7. trinn, mens andre fag har noen flere timer enn minstekravet.

Fylkesmannen vurderer at skolen gjennom dokumentasjon og muntlig redegjørelse har vist hvordan minstetimetallet kan oppfylles. Vi ser likevel at «standardoversikten» ikke oppfylder kravene til fag- og timefordeling for fag- og timefordelingen. Jf. forskrift til oppl. § 1.1

«Standardoversikten» til Vesterdalen skole viser 28,5 fleksible årstimer. I møte med Fylkesmannen ble det redegjort for hvordan disse timene er tenkt fordelt på de fagene som i oversikten har få timer.

Fylkesmannen vurderer likevel at skolens praksis med fleksible timer er utenfor regelverket.

De fleksible timene må fordeles slik at det kan dokumenteres at minstetimetallet oppfylles i alle fag.

Forskrift til oppl. § 1-1 åpner for at skoleeier kan omdisponere inntil 5 prosent av timene som er fastsatt i det enkelte faget for hele klasser/ grupper eller årstrinn. Dette forutsette at skoleeier gir forskrifter om fag- og timefordelingen for det enkelte skoleåret der omdisponeringen av timer kommer fram. Omdisponeringen av timer mellom fag kan likevel bare skje innenfor de enkelte hovedtrinn. Med hovedtrinn mener vi 1.-4. trinn, 5.-7. trinn og 8. -10. trinn.

Kvinesdal kommune har ikke fremlagt en slik forskrift.

Om timetallet i fag er fastsatt for hovedtrinn

Forskriften § 1-1 fastsetter at opplæringen skal være i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet. I Læreplanverket er timene i fagene norsk, matematikk, naturfag og engelsk fordelt mellom småskoletrinnet (1.-4. trinn) og mellomtrinnet (5.-7.trinn). De øvrige fagene kan kommunen fordele.

Våre observasjoner:

Vesterdalen skoles standardoversikt viser en fordeling av timer mellom småskoletrinnet og mellomtrinnet. Av denne går det frem hvor mange timer som blir gitt i 1.-4. trinn i fagene norsk, matematikk, naturfag og engelsk.

Fag	Forskriften § 1-1 (1.-4. trinn)	Vesterdalen (1.-4. trinn)
Norsk	931	912
Matematikk	560	541
Naturfag	187	142
Engelsk	138	142

Våre vurderinger:

En fådelt skole innebærer at klasser er slått sammen i noen fag. Vesterdalen skole har trinn med få elever, og disse trinnene har de fleste timene i sammenslåtte klasser. Når trinn med ulikt timetall blir slått sammen, blir dette utjevnet i løpet av hele barneskoleløpet.

Av denne oversikten går det frem at det er avvik mellom forskriftens (Læreplanverkets) krav til minstetimetall på småskoletrinnet (1.-4. trinn), og det som er timetallet (1.-4. trinn) på Vesterdalen skole. Elevene får de undervisningstimene de skal ha gjennom barnetrinnet fra 1.-7. trinn samlet, men skolen oppfyller ikke minstetimetallet på 1.-4. trinn i fagene norsk, matematikk og naturfag. Forskriftens krav til timer i norsk, matematikk og naturfag (1.-4. trinn) må være oppfylt i løpet av de første fire skoleårene.

Det er ikke anledning til å flytte fag eller timer i strid med fordelingen som står i forskriftens tabell 1.

3 Fylkesmannens konklusjon

Vesterdalen skole oppfyller regelverket på dette området:

- Skolen benytter et system for beregning og planlegging av undervisningstimer som sikrer at elevene får det minstetimetallet de har rett til, og som skoleeier har plikt til å gi.

Vesterdalen skole oppfyller ikke regelverket på dette området:

- Skolens planlagte fag- og timefordeling oppfyller ikke kravene som er gitt i forskrift om Læreplanverket for Kunnskapsløftet og fremgår av rundskriv Udir-1-2016.
- Skolens timetall i fag skal være satt for hovedtrinn det vil si for barnetrinnet (1.-7. årstrinn) og for ungdomstrinnet (8.-10. årstrinn). Dette gjelder for alle fag bortsett fra for fagene norsk/samisk, matematikk, naturfag og engelsk på barnetrinnet der timetallet er fordelt på 1.-4. årstrinn og på 5.-7. årstrinn. Skolen oppfyller ikke den fastsatte timefordelingen mellom 1.-4. trinn og 5.-7. trinn i fagene norsk, matematikk og naturfag.

Skolen må legge om planleggingen av timetallet i disse fagene slik at elevene får det timetallet de skal ha på hvert hovedtrinn. Skolen må i den forbindelse se til at elevene i en overgangsperiode må få tilpasset fag- og timetallsfordelingen slik at de ved utgangen av 4. og 7. trinn har fått fag- og timefordeling i tråd med forskriften.

4 Frist for retting av regelverksbrudd

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi gir dere en frist til å rette regelverksbruddene, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er **20. mars 2018**. Før fristen må dere sende oss en erklæring om at forholdene er rettet og en redegjørelse for hvordan bruddene er rettet.

Hvis dere ikke har rettet regelverksbruddene før rettefristen, vil vi vedta pålegg om retting. Et pålegg om retting er et vedtak som dere kan klage på, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen:

Kvinesdal kommune må sørge for at Vesterdalen skole oppfyller kravene i opplæringsloven med forskrifter på følgende områder:

- Skolen må planlegge opplæringen slik at fag- og timefordelingen samsvarer med forskrift til opplæringsloven, jf. Læreplanverket for Kunnskapsløftet og rundskriv Udir-1-2016
- Skolens timetall i fag skal være satt for hovedtrinn det vil si for barnetrinnet (1.-7. årstrinn) og for ungdomstrinnet (8.-10. årstrinn). Dette gjelder for alle fag bortsett fra for fagene norsk/samisk, matematikk, naturfag og engelsk på barnetrinnet der timetallet er fordelt på 1.-4. årstrinn og på 5.-7. årstrinn. Skolen oppfyller ikke den fastsatte timefordelingen mellom 1.-4. trinn og 5.-7. trinn i fagene norsk, matematikk og naturfag.
- Skolen må legge om planleggingen av timetallet i disse fagene slik at elevene får det timetallet de skal ha på hvert hovedtrinn. Skolen må i den forbindelse se til at elevene i en overgangsperiode må få tilpasset fag- og timetallsfordelingen slik at de ved utgangen av 4. og 7. trinn har fått fag- og timefordeling i tråd med forskriften.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Vedlegg: Liste over dokumentasjon

- Skolerute for Kvinesdal, skoleåret 2016-17 (datert 07.06.2016)
- Beskrivelse av undervisningstimetall ved Vesterdalen skole 1.-7. trinn (datert 30.08.17)
 - Fag- og timefordeling standard for skoleåret 2016-17
 - Generell beskrivelse av timefordelingen 1. -7. trinn ved Vesterdalen skole
- Tilleggskommentar til fag – og timefordelingstabellen ved Vesterdalen skole (Gjelder samfunnsfag og timefordeling på 1.-4. trinn) (datert 23.11.2017)
- Vesterdalen skoles hjemmeside

Det ble gjennomført intervju den 17.11. 2017.

Tilstede:

Ingjerd Sindland, rektor Vesterdalen skole

Finn Kydland, oppvekstkoordinator for skolene i Kvinesdal kommune

Karen Junker, Fylkesmannen

Hege Lauvland, Fylkesmannen

Det ble gjennomført intervju den 31.01. 2018.

Tilstede:

Ingjerd Sindland, rektor Vesterdalen skole

Geir Bruli, kommunalsjef i Kvinesdal kommune

Finn Kydland, oppvekstkoordinator for skolene i Kvinesdal kommune

Karen Junker, Fylkesmannen

Hege Lauvland, Fylkesmannen

Tore K Haus, Fylkesmannen